

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-150-01

Druk nr 66
Warszawa, 21 listopada 2001 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
Danuta Hübner

Skr. Min. DH/2860/2001/DHP-eb,jg

Warszawa, 20. 11. 2001r.

Pan
Aleksander Proksa
p.o. Sekretarza Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektów ustaw:

- ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej, planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o systemie ubezpieczeń społecznych;
- ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy;
- ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach i zakładach wydobywania rud uranu oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich;
- ustawy o zmianie ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu dla cywilnych ofiar wojny;
- ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz ustawy o ułatwieniu zatrudniania absolwentów;
- ustawy o zmianie ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonymi projektami ustaw (pisma nr RM-10-148 do 153-01), pozwalam sobie stwierdzić, iż przedmiot projektowanych regulacji pozostaje – co do zasady – poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej. Zarówno bowiem ustalenie wysokości świadczeń pieniężnych z systemu zabezpieczenia społecznego, jak i wskazanie kryteriów afiliacji do ww. systemu, pozostawione jest w świetle prawa wspólnotowego w wyłącznej kompetencji państw członkowskich.

Analizie co do zgodności z regulacją prawa Unii Europejskiej podlegają jedynie dwie nowelizowane zmiany. Po pierwsze, ocenie zgodności z regulacją wspólnotowego prawa pochodnego podlega zaproponowane brzmienie art. 180 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 roku Nr 21, poz. 94 z późn.zm.) (Art. 1 pkt 6 przedłożonego projektu ustawy), zgodnie z którym pracownicy przysługuje po pierwszym porodzie urlop macierzyński w wymiarze 16 tygodni. Należy stwierdzić, iż powyższa propozycja, mimo iż zmierza do skrócenia obecnie obowiązującego wymiaru ww. urlopu, nie narusza jego minimalnego wymiaru, określonego w przepisach Dyrektywy Rady z dnia 19 października 1992 roku w sprawie wprowadzenia środków niosących poprawę zdrowia i bezpieczeństwa w pracy pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły lub karmią piersią

Po drugie, należy podkreślić, iż zaproponowane zmiany ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 1994 roku Nr 1, poz. 1 z późn.zm.) pozostają w zgodności z przepisami Dyrektywy Rady 80/987/EWG z dnia 20 października 1980 w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności ich pracodawcy, w zakresie, w jakim ww. dyrektywa nakłada na państwa członkowskie zobowiązanie do zagwarantowania zabezpieczenia nieprzedawnionych roszczeń pracowników wobec pracodawców uznanych za niewypłacalnych.

Podsumowując powyższe uwagi należy zatem stwierdzić, iż przedłożone projekty ustaw nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

S E K R E T A R Z
Komitetu Integracji Europejskiej
~~W Sekretarzu Stanu~~

Prof. dr hab. Donata Hübner

Do uprzejmej wiadomości:

Pani Jolanta Banach

Sekretarz Stanu

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art.1.

W ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz.414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz.756 i Nr 162, poz.1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz.1001, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238 oraz z 2001 r. Nr 72, poz. 748, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 973, Nr 111, poz. 1194 i Nr 122, poz. 1349) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2a :

a) w ust.1:

- w pkt 2 wyrazy „nie niższą jednak niż zadeklarowana przez te osoby kwota dochodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a jeżeli osoby nie podlegają ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym - nie niższą od kwoty najniższej podstawy wymiaru składek obowiązujących osoby ubezpieczone na podstawie odrębnych przepisów” zastępuje się wyrazami „potwierdzonym przez urząd skarbowy”,

- dodaje się pkt 18 w brzmieniu:

„18) rencie - oznacza to rentę z krajowego lub zagranicznego systemu ubezpieczeń społecznych.”,

b) w ust.2 wyrazy „125 zł” zastępuje się wyrazami „204 zł”;

2) w art. 4 w ust. 1:

a) w pkt 1 wyrazy „275 zł” zastępuje się wyrazami „447 zł”,

b) w pkt 2 wyrazy „250 zł” zastępuje się wyrazami „406 zł”,

c) w pkt 3 wyrazy „175 zł” zastępuje się wyrazami „285 zł”,

d) w pkt 4 wyrazy „125 zł” zastępuje się wyrazami „204 zł”;

3) w art.11:

a) w pkt 1 skreśla się wyrazy „przysługujących dodatków do świadczeń”,

b) w pkt 2 na końcu po przecinku dodaje się wyrazy „macierzyńskich okresowych i jednorazowych”;

4) w art. 24a w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „od 350 zł do 1000 zł” zastępuje się wyrazami „od 408 zł do 1165 zł”;

5) w art. 27:

a) w ust. 1 wyrazy „dwukrotnego dochodu” zastępuje się wyrazami „półtorakrotnego dochodu”, a wyrazy „jest uprawnione do zasiłku pielęgnacyjnego” zastępuje się wyrazami „ma orzeczoną niepełnosprawność wraz ze wskazaniem, o których mowa w art.6b ust.3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz.776, Nr 160, poz.1082, z 1998 r. Nr 99, poz.628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz.887, Nr 156, poz.1019, Nr 162, poz.1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz.486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz.1101, Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz.550, Nr 119, poz.1249, z 2001 r. Nr 39, poz.459, Nr 100, poz. 1080, Nr 125, poz. 1368 i Nr 129, poz. 1444),

b) skreśla się ust.2b,

c) w ust. 5 wyrazy „250 zł” zastępuje się wyrazami „406 zł”,

d) w ust.6 w pkt 3 wyrazy „10 zł” zastępuje się wyrazami „18 zł”;

6) w art. 27a :

a) w ust. 3 pierwsze zdanie otrzymuje brzmienie:

„Renta socjalna wynosi 406 zł miesięcznie, z zastrzeżeniem ust.4a.”,

b) po ust.4 dodaje się ust.4a w brzmieniu:

„4a. W przypadku zbiegu uprawnień do renty rodzinnej i renty socjalnej, kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota świadczeń do wypłaty nie przekraczała 200 % renty socjalnej. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 50 zł miesięcznie.”,

c) w ust.5 po wyrazie „dochód” dodaje się wyraz „netto”;

7) w art. 28 wyrazy „Osobie, o której mowa w art.27 ust.4 pkt 1 oraz w art.27a ust.1 i 2,” zastępuje się wyrazami „Osobie samotnej uprawnionej do renty socjalnej lub zasiłku stałego wyrównawczego,”;

8) skreśla się art. 29;

9) w art. 31:

a) w ust. 4a wyrazy „do dnia ukończenia szkoły podstawowej i gimnazjum, nie dłużej jednak niż do 15 roku życia, a od dnia 1 września 2001 r. nie dłużej niż do 16 roku życia” zastępuje się wyrazami „do 7 roku życia”,

b) w ust.4f wyrazy „przysługuje jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego” zastępuje się wyrazami „gwarantowany zasiłek okresowy nie przysługuje.”,

c) po ust.5 dodaje się ust.6-10 w brzmieniu:

„ 6. Macierzyński zasiłek okresowy przysługuje:

1) matce dziecka zajmującej się jego wychowaniem,

2) ojcu dziecka zajmującemu się jego wychowaniem w razie śmierci matki, lub porzucenia przez nią dziecka

- w okresie pierwszych 4 miesięcy życia dziecka,

- 3) osobie, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka,
- 4) osobie, która przyjęła dziecko na wychowanie w ramach rodziny zastępczej
- w okresie pierwszego roku życia dziecka.

7. Łączny okres pobierania zasiłków, w przypadkach o których mowa w ust.6, nie może przekroczyć 4 miesięcy, a w przypadku urodzenia dziecka martwego lub jego zgonu okresu 1 miesiąca.

8. Macierzyński zasiłek okresowy i macierzyński zasiłek jednorazowy przysługuje osobom, o których mowa w ust.6, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza dochodu na osobę w rodzinie określonego w art.4 ust.1.

9. Macierzyński zasiłek okresowy ustala się w wysokości różnicy między kwotą równą kryterium dochodowemu osoby samotnie gospodarującej, o której mowa w art. 4 ust.1 pkt 1, a posiadanym dochodem na osobę w rodzinie, nie niższej jednak niż 50 zł.

10. Macierzyński zasiłek jednorazowy w kwocie 195 zł na każde dziecko urodzone podczas ostatniego porodu przysługuje matce dziecka a w razie jej śmierci lub porzucenia dziecka przed pobraniem zasiłku osobom, o których mowa w ust.6 pkt. 2-4.”;

10) w art. 31 b:

- a) w ust.1 wyrazy „najniższego wynagrodzenia” zastępuje się wyrazami „zasiłku stałego”,
- b) w ust. 2 wyrazy „dwukrotnie dochód” zastępuje się wyrazami „półtorakrotnie dochód”,
- c) w ust. 3 wyrazy „dwukrotnego dochodu” zastępuje się wyrazami „półtorakrotnego dochodu”;

11) w art.33g w ust. 4 wyrazy „1387 zł” zastępuje się wyrazami „1573 zł”;

12) w art. 33p w ust. 2 wyrazy „1387 zł” zastępuje się wyrazami „1573 zł”;

13) w art. 35a :

a) w ust.1:

- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wysokość zasiłku stałego, zasiłku macierzyńskiego jednorazowego i okresowego oraz renty socjalnej,”

- skreśla się pkt 4,

- w pkt 5 wyraz „oraz” zastępuje się przecinkiem a po wyrazie „wyrównawczego” dodaje się wyrazy „renty socjalnej i macierzyńskiego zasiłku okresowego,”

b) skreśla się ust. 5.

Art. 2.

W ustawie z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz 78, z 1995 r. Nr 66, poz. 334, z 1996 r. Nr 139, poz.646, z 1997 r. Nr 141, poz.943 i Nr 157, poz.1040 oraz z 1999 r. Nr 5, poz.32 i Nr141, poz.943) w art.2 w ust.1 w pkt 2 wyrazy „przez czas ciąży, porodu i po

porodzie” zastępuje się wyrazami „na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz.668, Nr 117, poz.756 i Nr 162, poz.1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz.885 i Nr 90, poz.1001, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238 oraz z 2001 r. Nr 72, poz.748, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 973 i Nr 111, poz.1194).

Art. 3.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 i Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628 i Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101 i Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 39, poz.459, Nr 100, poz.1080, Nr 125, poz. 1368 i Nr 129, poz.1444) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.”;

2) w art. 4 po ust.5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Przepisów ust. 1-5 nie stosuje się do osób, które nie ukończyły 16 roku życia.”;

3) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a.1. Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.”;

4) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Powołuje się zespoły orzekające o niepełnosprawności:

- 1) powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako pierwsza instancja,
- 2) wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako druga instancja.

2. Właściwość miejscową powiatowego i wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności ustala się według miejsca stałego pobytu w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

3. Właściwość miejscową zespołu orzekającego o niepełnosprawności ustala się według miejsca pobytu w przypadku osób:

- 1) bezdomnych,
- 2) przebywających poza miejscem stałego pobytu ponad dwa miesiące ze względów zdrowotnych lub rodzinnych,
- 3) przebywających w zakładach karnych i poprawczych,
- 4) przebywających w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej.

4. W przypadku osób, o których mowa w ust. 3 pkt 2-4, zespół orzekający o niepełnosprawności jest obowiązany przesłać zawiadomienie o wydanym orzeczeniu do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności właściwego zgodnie z ust. 2.”;

5) po art. 6 dodaje się art. 6a- 6c w brzmieniu:

„Art. 6a. 1. Starosta w ramach zadań z zakresu administracji rządowej powołuje i odwołuje powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, zwany dalej „powiatowym zespołem”, po uzyskaniu zgody wojewody oraz przedkłada wojewodzie informacje o realizacji zadań.

2. Wojewoda w porozumieniu ze starostami ustala obszar działania powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, który może obejmować swoim zasięgiem więcej niż jeden powiat, oraz siedziby wyjazdowych składów orzekających w powiatach, w których nie powołano powiatowego zespołu.

3. Powiatowy zespół działający w mieście na prawach powiatu może być nazwany „miejskim zespołem do spraw orzekania o niepełnosprawności”. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

4. Wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, zwany dalej „wojewódzkim zespołem”, powołuje i odwołuje wojewoda.

Art. 6b. 1. Powiatowe zespoły orzekają na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo na wniosek ośrodka pomocy społecznej.

2. Ośrodki pomocy społecznej mogą uczestniczyć na prawach strony w sprawach, w których orzekają powiatowe zespoły.

3. W orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności:

- 1) odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- 2) szkolenia, w tym specjalistycznego,
- 3) zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- 4) uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- 6) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,

- 7) konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- 8) konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- 9) spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art.8 ust.1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz.602, Nr 123, poz.779 i Nr 160, poz.1086, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872, z 1999 r. Nr 106, poz. 1216, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 483 i Nr 53, poz. 649 oraz z 2001 r. Nr 27, poz.298, Nr 106, poz.1149, Nr 110, poz.1189, Nr111, poz.1194, Nr 123, poz.1353, Nr 125, poz.1371 i Nr 129, poz.1444).

Art. 6c.1. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych sprawuje nadzór nad orzekaniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności poprzez:

- 1) opracowywanie standardów w zakresie kwalifikowania i postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- 2) udzielanie wyjaśnień w sprawach stosowania przepisów i procedur z zakresu orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- 3) kontrolę prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów i standardów postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- 4) szkolenie zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

2. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w wyniku stwierdzonych w postępowaniu kontrolnym nieprawidłowości może wnosić:

- 1) do organu, który powołał zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności o odwołanie członków zespołu odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości,
- 2) do wojewody o cofnięcie zgody na powołanie powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności i ustalenie siedzib wyjazdowych składów orzekających.

3. Wojewoda pełni bezpośredni nadzór nad powiatowymi zespołami poprzez:

- 1) kontrolę prawidłowości i jednolitości stosowania standardów postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- 2) sporządzanie informacji zbiorczych o realizacji zadań powiatowych zespołów.

4. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów, o których mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa.

5. Od orzeczenia wojewódzkiego zespołu przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem wojewódzkiego zespołu, który orzeczenie wydał. Jeżeli wojewódzki zespół uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, wydaje orzeczenie, w którym uchyla lub zmienia zaskarżone orzeczenie. Postępowanie w sprawach odwołań jest wolne od kosztów i opłat sądowych.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowe zasady orzekania o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając w szczególności tryb postępowania przy orzekaniu oraz skład i sposób powoływania i odwoływania członków, a także sposób działania zespołów orzekających o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
 - 2) rodzaj i zakres wymaganych kwalifikacji członków zespołów orzekających oraz tryb postępowania przy wydawaniu zaświadczeń uprawniających do orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając w szczególności konieczność zapewnienia specjalistycznych kwalifikacji odpowiednich do zakresu orzekania,
 - 3) minima programowe dla szkoleń specjalistów powoływanych do zespołów orzekających oraz sposób powoływania ośrodków szkoleniowych upoważnionych do prowadzenia szkoleń, kierując się koniecznością zapewnienia właściwego poziomu kształcenia, w tym odpowiedniego poziomu wiedzy specjalistycznej,
 - 4) wzory i terminy składania informacji, o których mowa w art. 6a ust. 1 i art. 6c ust.3 pkt 2,
 - 5) wzór legitymacji dokumentującej niepełnosprawność oraz organy uprawnione do jej wystawiania, kierując się koniecznością zapewnienia jednolitości wydawanych legitymacji.”;
7. W przypadku gdy osoba niepełnosprawna posiada prawo jazdy lub pozwolenie do kierowania tramwajem, zespół orzekający o stopniu niepełnosprawności zawiadamia o wydaniu orzeczenia organ właściwy w sprawach wydawania uprawnień do kierowania pojazdami.”;
- 6) w art. 22 po wyrazach „ wynagrodzeń pracowników” dodaje się wyraz „niepełnosprawnych”;
- 7) art. 35a otrzymuje brzmienie:

„ Art. 35a. 1. Do zadań powiatu należy:

 - 1) opracowywanie, zgodnych ze strategią rozwoju województwa projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
 - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
 - 2) współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt 1,
 - 3) udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt 1, oraz rocznej informacji z ich realizacji,
 - 4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,

- 5) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
- 6) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób,
- 7) dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - d) likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych,
 - e) dofinansowanie budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów służących rehabilitacji,
- 8) finansowanie w części lub całości kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- 9) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie,
- 10) kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo – rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej,
- 11) współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów,
- 12) doradztwo organizacyjno prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne,
- 13) współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1:

- 1) w pkt 1 lit.a) i lit.c) oraz w pkt 6 w części dotyczącej rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych , a także w pkt. 4, 5, 7 i 8 – są realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie,
- 2) w pkt 1 lit.b) i lit.c) oraz w pkt 6 w części dotyczącej rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, a także pkt 9 - 13 – są realizowane przez powiatowe urzędy pracy.

3. Rada Powiatu w formie uchwały określa zadania, na które przeznacza środki określone w art. 48, z uwzględnieniem planu finansowego Funduszu stanowiącego załącznik do ustawy budżetowej.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań, o których mowa w ust. 1, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, uwzględniając w szczególności wymagania jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o dofinansowanie tych zadań, a także tryb postępowania i zasady ich dofinansowania ze środków Funduszu.”;

8) skreśla się art. 35b;

9) w art. 35c :

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust.1,

b) w ust.1 wyraz „starostowie” zastępuje się wyrazami „zarządy powiatów”,

c) po ust. 1 dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych o zadaniach zrealizowanych ze środków Funduszu oraz wniosków do planu finansowego tego Funduszu, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności terminy i sposoby ich przedstawiania oraz wzór tego wniosku i sprawozdania, a także zasady i sposoby rozliczeń finansowych samorządu z Funduszem w zakresie wykorzystania środków, w tym zwrotu niewykorzystanych środków.”;

10) w art. 36 w ust. 1 po wyrazie „Niepełnosprawnych” dodaje się wyrazy „i starostów”;

11) w art. 46 w pkt 9 na końcu dodaje się wyrazy „w tym odsetki od środków, o których mowa art. 48 ust. 1 ustawy.”;

12) w art. 48:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych może przekazać powiatom dodatkowe środki po zatwierdzeniu ich wysokości przez Radę Nadzorczą tego Funduszu na realizację zadań, w szczególności na utworzenie i działalność warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej.”,

b) w ust. 2 wyrazy „przedstawiania sprawozdań z wykorzystania środków Funduszu”, zastępuje się wyrazami „zasady ustalania maksymalnej wysokości kwot zobowiązań przypadających do wypłaty na dany rok”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Algorytm, o którym mowa w ust. 1, powinien uwzględniać w szczególności liczbę mieszkańców, liczbę osób niepełnosprawnych i liczbę uczestników funkcjonujących warsztatów terapii zajęciowej w powiecie oraz kwotę przewidzianą w planie finansowym Funduszu na dany rok na realizację przez samorządy zadań, kwotę zobowiązań finansowanych ze środków Funduszu z tytułu realizacji umów zawartych do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok, dla którego jest obliczana wysokość środków.”;

12) w art. 51:

a) w ust. 3 skreśla się pkt 7 i 8,

b) po ust. 3a dodaje się ust. 3b w brzmieniu:

„3b. Zadania Zarządu, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 4, nie dotyczą środków, o których mowa w art. 48.”;

13) w art. 54 po pkt 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) koszty obsługi zadań realizowanych przez samorządy powiatowe w wysokości faktycznie poniesionej, nie więcej niż 2% środków wykorzystanych na realizację zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1.”.

Art. 4.

W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194 i Nr 130, poz. 1452) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art.18:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osób pobierających zasiłek stały lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej stanowi kwota tego zasiłku.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób sprawujących opiekę nad dzieckiem wymagającym stałej pielęgnacji lub nad ciężko chorym członkiem rodziny oraz osób przebywających na urlopie wychowawczym stanowi kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej z zastrzeżeniem ust. 9.”;

2) w art.22 w ust.4 wyrazy „z uwzględnieniem art.112 ust.2” zastępuje się wyrazami „z uwzględnieniem art.112 ust.2 i 3”;

3) w art.112 po ust.2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu :

„3. W roku 2002 stopa procentowa, o której mowa w art.22 ust.4, wynosi 0,1 % podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne.”.

Art.5.

1. Do gwarantowanego zasiłku okresowego oraz składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art.31b ust.2 i 3 ustawy wymienionej w art.1 niniejszej ustawy, przyznanych do dnia wejścia w życie ustawy, stosuje się dotychczasowe przepisy, z wyjątkiem art. 31 ust. 4f ustawy wymienionej w art.1 niniejszej ustawy.

2. Do zasiłku stałego przyznanego do dnia wejścia w życie ustawy stosuje się dotychczasowe kryterium dochodowe, a aktualne zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia dziecka dla ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego obowiązują przez okres na jaki zostały wydane, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2002 r.

Art.6.

Pomoc materialną, o której mowa w art.2 ust.1 pkt 2 ustawy wymienionej w art.2 niniejszej ustawy, przyznana do dnia wejścia w życie ustawy, realizuje się według dotychczasowych przepisów.

Art.7.

Członkowie zespołów orzekających powołani do zespołów na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, zobowiązani są do uzyskania, w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, zaświadczeń uprawniających do orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 6c ust. 6 ustawy wymienionej w art. 3 niniejszej ustawy.

Art.8.

Do czasu wydania rozporządzenia, o którym mowa 4a ust.2, ustawy wymienionej w art. 3 niniejszej ustawy, stosuje się dotychczasowe przepisy nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art.9.

Umowy cywilno-prawne zawarte przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów ustawy, wymienionej w art. 3 niniejszej ustawy, w zakresie zadań, o których mowa w art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b) - e) ustawy wymienionej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zachowują moc do czasu zakończenia ich realizacji.

Art.10.

Sprawy, które zostały wszczęte, a nie zakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, podlegają rozpatrzeniu na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów ustawy, wymienionej w art.3 niniejszej ustawy.

Art.11.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Uzasadnienie

Projektowana ustawa o zmianie ustaw: o pomocy społecznej, o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, o systemie ubezpieczeń społecznych, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest projektem związanym z projektem budżetu państwa na rok 2002 i wprowadza zmiany przepisów zabezpieczenia społecznego w zakresie pomocy społecznej oraz zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Zmiany te, uwarunkowane są dwiema przesłankami. Po pierwsze wynikają z sytuacji finansów publicznych, która wymaga konsolidacji środków budżetowych oraz związanych z tym działań oszczędnościowych. Po drugie, zmiany te wynikają z potrzeby lepszego adresowania świadczeń do osób najuboższych i najbardziej potrzebujących pomocy. Nie oznacza to likwidacji poszczególnych świadczeń, ale ich łączenie, skoordynowanie poszczególnych systemów lub zastępowanie inną formą wsparcia osób i rodzin.

Alternatywą dla przedstawionego w projektach ustaw „programu ratunkowego” systemu polityki społecznej jest zawieszanie poszczególnych świadczeń lub całych ustaw. Proponowane zmiany ustaw stanowią kompleksową i skoordynowaną całościową zmianę, która umożliwi przebudowanie i reformę systemu zabezpieczenia społecznego w sytuacji kryzysu finansów publicznych.

Nowelizacja ustawy z dnia z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej.

1. Zmiana 1 dotycząca sposobu ustalania wysokości dochodu w odniesieniu do osób prowadzących działalność gospodarczą oraz osób z nimi współpracujących spowodowana została wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, który orzekł o niezgodności z Konstytucją RP przepisu art.2 ust.1 pkt.2 ustawy o pomocy społecznej, w części dotyczącej ustalania wysokości dochodu w odniesieniu do osób prowadzących działalność gospodarczą oraz osób z nimi współpracujących. Proponowana zmiana zmierza do bardziej obiektywnego ustalenia rzeczywistej wysokości dochodu w odniesieniu do osób prowadzących działalność gospodarczą oraz osób z nimi współpracujących (zm.1 lit. a).
Dodanie do art.2a ust.1 pkt.18 związane jest z uzupełnieniem ustawowego słownika (zm. 1 lit. b).
2. Wszystkie zmiany dotyczące kwot polegają wyłącznie na wpisaniu aktualnych kwot zasiłków lub podstawy ustalania kwoty świadczeń w miejsce kwot wielokrotnie waloryzowanych i ogłaszanych w drodze obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej (ostatnie obwieszczenia – M.P. z 2001 r. Nr 15, poz.243 i Nr 27, poz . 447).
3. Zmiana dotycząca zasiłku stałego polega na obniżeniu kryterium dochodowego rodziny, uprawniającego do zasiłku, z 200% do 150% dochodu ustalonego według art.4 ustawy czyli podstawowego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Skreślenie ust.2b w art.27 oraz zmiana w ust.1 art.27 ustawy spowodowane zostało planowanymi zmianami w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, które to zmiany wprowadzą m.in. nowe zasady orzekania o stopniu niepełnosprawności wobec dzieci z uwzględnieniem informacji, które będą pomocne przy przyznawaniu zasiłku stałego (zm.5).
4. Zmiana 6 prowadzi do ograniczenia łącznego dochodu z tytułu renty socjalnej i renty rodzinnej do wysokości 200% renty socjalnej poprzez odpowiednie obniżenie tej ostatniej, ale nie więcej niż do 50 zł.
5. Zmiana 7 polega na przyznaniu prawa do renty socjalnej w okresie tymczasowego aresztowania i odbywania kary pozbawienia wolności tylko osobom samotnym, czyli tak jak w przypadku uprawnienia do zasiłku stałego wyrównawczego. Dotychczas renta socjalna przysługuje bez względu na stan rodzinny osoby uprawnionej.

6. Nowelizacja (zm.3 i 8) obejmuje likwidację dodatku dla kobiet w ciąży nie uprawnionych do zasiłku lub dodatku pielęgnacyjnego, a otrzymujących zasiłek stały, stały wyrównawczy lub rentę socjalną .
7. Zmiana 9 lit. a polega na ograniczeniu prawa do gwarantowanego zasiłku okresowego do osób samotnie wychowujących dziecko w wieku do 7 roku życia (aktualnie - do 16 roku życia).
8. Zmiana 9 lit. b polega na ograniczeniu obecnie obowiązującej możliwości wyboru świadczeń w przypadku zbiegu uprawnień do gwarantowanego zasiłku okresowego z uprawnieniami do innych świadczeń (zasiłkiem stałym, rentą z tytułu niezdolności do pracy lub wcześniejszej emerytury). Proponowany przepis wyklucza możliwość uzyskania prawa do gwarantowanego zasiłku okresowego w przypadku gdy osoba jest uprawniona do zasiłku stałego, renty lub wcześniejszej emerytury.
9. Świadczenia dla kobiet w ciąży i wychowujących dziecko, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. w sprawie określenia zakresu i form oraz trybu udzielania kobietom w ciąży oraz wychowującym dziecko pomocy w zakresie opieki socjalnej i prawnej, jako akcie wykonawczym do ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1995 r. Nr 66, poz. 334, z 1996 r. Nr 139, poz.646, z 1997 r. Nr 141, poz.943 i Nr 157, poz.1040 oraz z 1999 r. Nr 5, poz.32 i Nr141, poz.943), przeniesione zostają do ustawy o pomocy społecznej. Zachowuje się łączny 4 miesięczny okres zasiłkowy ale uprawnienie do zasiłku obejmować będzie w dalszej kolejności również ojca dziecka i osoby, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły o jego przysposobienie lub też stały się dla dziecka rodziną zastępczą. Zasiłki tak jak dotychczas będą realizowane jako zadania zlecone gminie (zm.9 lit. c).
10. Dotychczasową podstawę naliczania składki na ubezpieczenie społeczne za osoby korzystające z pomocy społecznej jaką stanowiła kwota najniższego wynagrodzenia zastępuje się kwotą zasiłku stałego, co spowoduje obniżenie kwoty składki (zm.10 lit. a).
11. Obniżenie progu dochodowego z 200% progu podstawowego do 150% przy opłacaniu składki na ubezpieczenie społeczne jako samoistnego świadczenia przyznawanego ze względu na fakt sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny jest konsekwencją obniżenia progu przy ustalaniu prawa do zasiłku stałego i oznacza częściowe ograniczenie kręgu uprawnionych (zm.10 lit. b i c).
12. Zmiana w art.35a polega na dodaniu do kwot waloryzowanych dotychczas w myśl tego przepisu także renty socjalnej i macierzyńskiego zasiłku okresowego oraz utrzymaniu dotychczasowych zasad waloryzacji kwot określających wysokość świadczeń oraz kryteriów udzielania świadczeń przy jednoczesnej rezygnacji z dodatkowej waloryzacji podstawy ustalania pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych, a także wynagrodzenia dla rodziny zastępczej pełniącej zadania pogotowia rodzinnego oraz pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki (zm. 13).

Wprowadzono także przepis przejściowy dla wypłaty zasiłków stałych i gwarantowanych zasiłków okresowych przyznanych do dnia wejścia w życie ustawy. Świadczenia te będą nadal realizowane według dotychczasowego, korzystniejszego dla rodzin, kryterium dochodowego.

Nowelizacja ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

1. Zmiana dotyczy przywoływanego już wyżej przeniesienia pomocy dla kobiet w ciąży i wychowujących dziecko do ustawy o pomocy społecznej.

2. Projekt przewiduje (art.6), że pomoc przyznana do dnia wejścia w życie ustawy będzie kontynuowana według dotychczasowych przepisów.

Większość zaproponowanych zmian w ustawie o pomocy społecznej przyniesie zmniejszenie nakładów na ich realizację w czasie dłuższym niż 2002 rok.

Wprowadzone bowiem ograniczenia dotyczą nowych świadczeniobiorców, którzy będą wchodzić do systemu. Dotyczy to: zasiłku stałego (obniżenie kryterium i odesłanie w sprawach orzekania o niepełnosprawności do przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) i zasiłku okresowego gwarantowanego (obniżenie wieku dziecka do 7 roku życia).

Szacuje się, że w związku z ograniczeniem uprawnień, w 2002 roku nie nastąpi wzrost liczby świadczeniobiorców ale ich zmniejszenie, co spowoduje oszczędności:

- w zasiłku stałym - 97.178 tys. zł,
- w zasiłku gwarantowanym okresowym - 77.336 tys. zł.

Likwidacja dodatków do świadczeń: renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku stałego wyrównawczego spowoduje oszczędności około 1.716 tys. zł.

Likwidacja zbiegu świadczeń lub ich ograniczenie w przypadku gwarantowanego zasiłku okresowego z rentą socjalną i renty socjalnej z rentą rodzinną, spowoduje powstanie oszczędności finansowych, które są trudne do oszacowania.

Uregulowania dotyczące zasiłku okresowego macierzyńskiego nie spowodują żadnych dodatkowych nakładów finansowych. Zmienia się okres w którym będą one wypłacane, wchodzi nowy krąg osób faktycznie opiekujących się dzieckiem (nie zawsze matka biologiczna) przy jednoczesnym obniżeniu kryterium.

Obniżenie podstawy, od której opłacana jest składka na ubezpieczenia społeczne, z kwoty najniższego wynagrodzenia i zastąpienie jej wysokością zasiłku stałego spowoduje oszczędności 1.487 tys. zł.

Wycofanie „dodatkowej” waloryzacji podstawy ustalania pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych i przyjęcie takiego mechanizmu waloryzacji jak w pozostałych świadczeniach z pomocy społecznej nie powoduje dodatkowych nakładów, nie przynosząc jednak oszczędności gdyż kwota zaplanowana na to zadanie nie uwzględnia już tej waloryzacji.

Po wprowadzeniu proponowanych zmian i dokonaniu korekty w rencie socjalnej i zasiłku stałym wyrównawczym, oszczędności wyniosą 177.707 tys. zł.

Środki powstałe w wyniku oszczędności przynajmniej w części zabezpieczą możliwość wypłaty zasiłku okresowego. W związku z pierwszeństwem wypłaty świadczeń obligatoryjnych brakuje środków finansowych na wypłaty zasiłku okresowego, a jest to jedno z ważniejszych świadczeń w systemie pomocy społecznej i często stanowi główne źródło utrzymania rodziny. Zabezpieczenie środków finansowych na to świadczenie zapobiega również próbom poszukiwania uprawnień do zasiłków obligatoryjnych.

Nowelizacja przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

1. W zakresie orzecznictwa

W związku ze skreśleniem w ustawie z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych przepisu, zgodnie z którym o stanach zdrowia dzieci, uprawniających do zasiłku pielęgnacyjnego orzekają lekarze z zakładów opieki zdrowotnej, proponuje się wprowadzenie przepisu, że prawo do zasiłku pielęgnacyjnego może być przyznane wyłącznie na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności. W tym celu proponuje się odpowiednią nowelizację przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W art. 4a ustawy wprowadza się orzekanie niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia, mających naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną z powodu wady wrodzonej, choroby lub uszkodzenia organizmu co najmniej na 12 miesięcy.

Wprowadzenie do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej orzecznictwa dotyczącego dzieci wymaga wykreślenia z art. 1 ustawy przepisu, iż określanie stopnia niepełnosprawności dzieci odbywa się na podstawie odrębnych przepisów.

W art. 6 ustawy przewiduje się również przepisy porządkujące organizację systemu orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. W związku z powoływaniem przez starostów zespołów orzekających nie zawsze uzasadnionych z punktu widzenia potrzeb, a kosztownych, bo obciążających budżet państwa kosztami administracyjnymi, proponuje się aby decyzję o powoływaniu zespołów podejmował wojewoda jako dysponent środków budżetowych na działalność tych struktur. Wojewoda będzie również określał potrzeby zorganizowania siedzib składów wyjazdowych, aby funkcjonowanie systemu orzekania o stopniu niepełnosprawności na szczeblu powiatu stało się znacznie tańsze.

Istotna i konieczna z punktu widzenia ograniczeń finansowych jest też propozycja ustalenia właściwości miejscowej orzekania. W obecnie obowiązującym przepisie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności osoby przebywającej poza miejscem zamieszkania np. w zakładzie karnym, placówce wychowawczej lub opiekuńczo-leczniczej, a także z powodów rodzinnych lub zdrowotnych przez dłuższy okres, orzekał zespół właściwy ze względu na miejsce zamieszkania, do którego osoba ta musiała przyjechać, lub być przywieziona. Powoduje to niekiedy konieczność przeprowadzenia pewnych czynności przez zespół, na terenie którego przebywała. Do rozpatrzenia tej sprawy angażowano często dwa zespoły: miejsca zamieszkania i miejsca pobytu, korzystając z instytucji „pomocy prawnej” na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego, co w efekcie powodowało, że postępowanie w jednej sprawie prowadziły dwa zespoły orzekające. Są to często spotykane sytuacje, które powodowały wzrost kosztów orzecznich. Dlatego proponuje się, aby postępowanie prowadził zespół właściwy dla miejsca pobytu osoby zainteresowanej.

Istotne jest również dla „uszczelnienia” systemu orzekania o stopniu niepełnosprawności podniesienie wymogów kwalifikacyjnych dla członków składów orzekających, którzy wydają orzeczenia o stopniu niepełnosprawności mające konsekwencje finansowe dla budżetu państwa. W ust. 15 art. 6 poszerzono upoważnienie dla ministra do spraw zabezpieczenia społecznego do uregulowania, w drodze rozporządzenia, rodzaju i zakresu wymaganych kwalifikacji członków zespołów orzekających oraz wydawania zaświadczeń uprawniających do orzekania. W toku prowadzonych kontroli ustalono, że dotychczasowa dowolność w angażowaniu do składów orzekających osób bez określonych wymogów kwalifikacyjnych prowadziła do nieprawidłowości i zbyt „liberalnego” orzekania o stopniu niepełnosprawności.

W przepisach przejściowych proponuje się wprowadzenie obowiązku przeszkolenia i uzyskania zaświadczenia o prawie orzekania w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. W zakresie realizacji zadań z PFRON.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy o samorządzie powiatowym do zadań własnych samorządów należy wspieranie osób niepełnosprawnych. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 28 czerwca 2001 r. (sygn. akt U. 8/2000), stwierdził, że zgodnie z ww. przepisem powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych oraz że zadania wymienione w tym artykule są zadaniami samorządowymi, które można określić jako zadania własne samorządu powiatowego, skoro ustawa w innych przepisach mówi o powierzeniu powiatowi na

podstawie porozumienia z organami administracji rządowej, wykonywania zadań publicznych z zakresu administracji rządowej (art. 5 ust. 1 tej ustawy).

Zatem, zaproponowane zmiany - oprócz charakteru porządkującego - mają na celu oprócz dotychczas finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zadań własnych powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych, rzeczowe określenie innych zadań własnych powiatu, które będą mogły podlegać finansowaniu lub dofinansowaniu przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (art. 35a ustawy).

Rada powiatu będzie miała samodzielność określania priorytetów realizowanych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, co pozwoli na racjonalizację wydatkowania środków Funduszu oraz wykorzystanie tych środków zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych zamieszkałych w danym powiecie.

W art. 35c ustawy uzupełniono upoważnienie dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego o możliwość określenia szczegółowych zasad sporządzania przez powiaty sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz wniosków do planu finansowego Funduszu z uwzględnieniem wzoru wniosku i sprawozdania ażeby ujednoczyć te zasady oraz wzory w skali całego kraju, a tym samym ułatwić Funduszowi opracowanie ewentualnego jednolitego programu mającego na celu efektywne korzystanie z danych nadsyłanych przez powiaty.

Zmiana do art. 36 ma na celu umocowanie również starostów do zlecania zadań tak organizacjom pozarządowym jak i jednostkom samorządu terytorialnego, co również może wpłynąć w znaczący sposób na racjonalizację wydatków.

Ze względu na to, że środki Funduszu przekazywane samorządom na wyodrębniony rachunek bankowy są środkami tego Funduszu, w art. 46 pkt 9 ustawy należało określić, że odsetki od tych środków są przychodami Funduszu.

Zmiany zawarte w art. 48 stanowią podstawę dla Prezesa Funduszu do przekazywania dodatkowych środków samorządom w celu wyrównywania poziomu dofinansowania zadań wynikających z ustawy.

Uproszczenie danych stanowiących podstawę wyliczenia algorytmu ma na celu ułatwienie wyliczenia środków na zadania samorządów, a brak danych GUS do wyliczeń algorytmu określonych w przepisie dotychczas obowiązującym jest zarzutem organów kontrolnych o korzystaniu z danych szacunkowych do tych wyliczeń. Jednocześnie określono, że zaciągnięte do końca 2001 r. zobowiązania samorządów będą uwzględnione w algorytmie - aż do wyczerpania. Takie rozwiązanie będzie sprzyjać racjonalnej gospodarce środkami Funduszu i zapobiegnie zaciąganiu przez samorzady zobowiązań uniemożliwiających realizację nowych zadań w latach następnych.

Ponieważ finansowanie tworzenia warsztatów terapii zajęciowej i turnusów rehabilitacyjnych będzie zadaniem starosty, w art. 51 ustawy (w ust. 3 skreślono pkt 7 i 8) z zadań Zarządu Funduszu należało wykreślić te zadania. Jednocześnie uzupełniono art. 51 (dodano ust. 3b) tak, aby nie kolidował on z przepisem dającym możliwość Radzie Powiatu określania zadań na które przeznaczają się środki Funduszu. Również zadanie Zarządu Funduszu dotyczące opracowywania szczegółowych zasad finansowania zadań, o których mowa w ustawie, nie będzie dotyczyło zadań wykonywanych przez samorzady, albowiem sprawy te zostaną uregulowane w rozporządzeniu.

Jednocześnie projekt uwzględnia przepis porządkujący, który zawarty jest w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie algorytmu, a dotyczący przekazywania środków na koszty obsługi zadań – art. 54 pkt 3 ustawy. Oszczędności finansowe zmian w 2002 r. są trudne do oszacowania.

Proponowana zmiana treści art. 18 ust 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ma na celu uporządkowanie i urealnienie zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i rentowe osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, za

które, na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ośrodki opłacają składki oraz osób, za które, na warunkach określonych w tej ustawie, również są opłacane składki przez ośrodki pomocy społecznej mimo, że osoby te nie pobierają świadczeń z pomocy społecznej.

Dotychczasowe rozwiązania przewidywały, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zarówno w odniesieniu do osób uprawnionych do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jak i osób nie pobierających tych świadczeń – stanowić ma kwota najniższego wynagrodzenia.

Zastosowanie zryczałtowanej podstawy powodowało sztuczne zawyżenie tej podstawy, a co za tym idzie nieuzasadnione zwiększenie wydatków budżetu państwa. Dlatego też proponuje się, aby podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osób pobierających zasiłek stały lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej stanowiła kwota tego zasiłku, zaś w przypadku osób sprawujących opiekę nad dzieckiem wymagającym stałej pielęgnacji lub nad ciężko chorym członkiem rodziny oraz osób przebywających na urlopie wychowawczym stanowi kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej.

Rozwiązanie to jest zgodne z projektowanymi zmianami w ustawie o pomocy społecznej.

11/11si